

DE ST. MARTINUSKERK

WANNEER wij terugdenken aan onze studentenjaren in het oude stadje Weert omgeven door smalle grachten vol donker water, waarlangs de wallen met wuivende populieren en dikgetroste kastanje-bomen - in de lente „vol keerskens gesteken - dan rijst telkens in de verbeelding de hoge toren op en staat de weidse ruimte van de parochiekerk voor ons open, waar wij morgen aan morgen naar toe moesten, waar wij soms met jeugdige onverschilligheid rondkeken maar ook met hartelijkheid hebben gesproken tot Hem, die ons mensen eeuwig jong en eeuwig blij kan houden.

Sinds het College in 1916 zijn kapel heeft gekregen is de belangstelling voor het kerkgebouw bij het studentendom min of meer verloren gegaan al bleef de toren zijn attractie houden voor de zesde jaars, die bij het afscheid vanaf zijn hoogste hoogte een laatste groet mochten juichen aan het stadje en zijn ommeland.

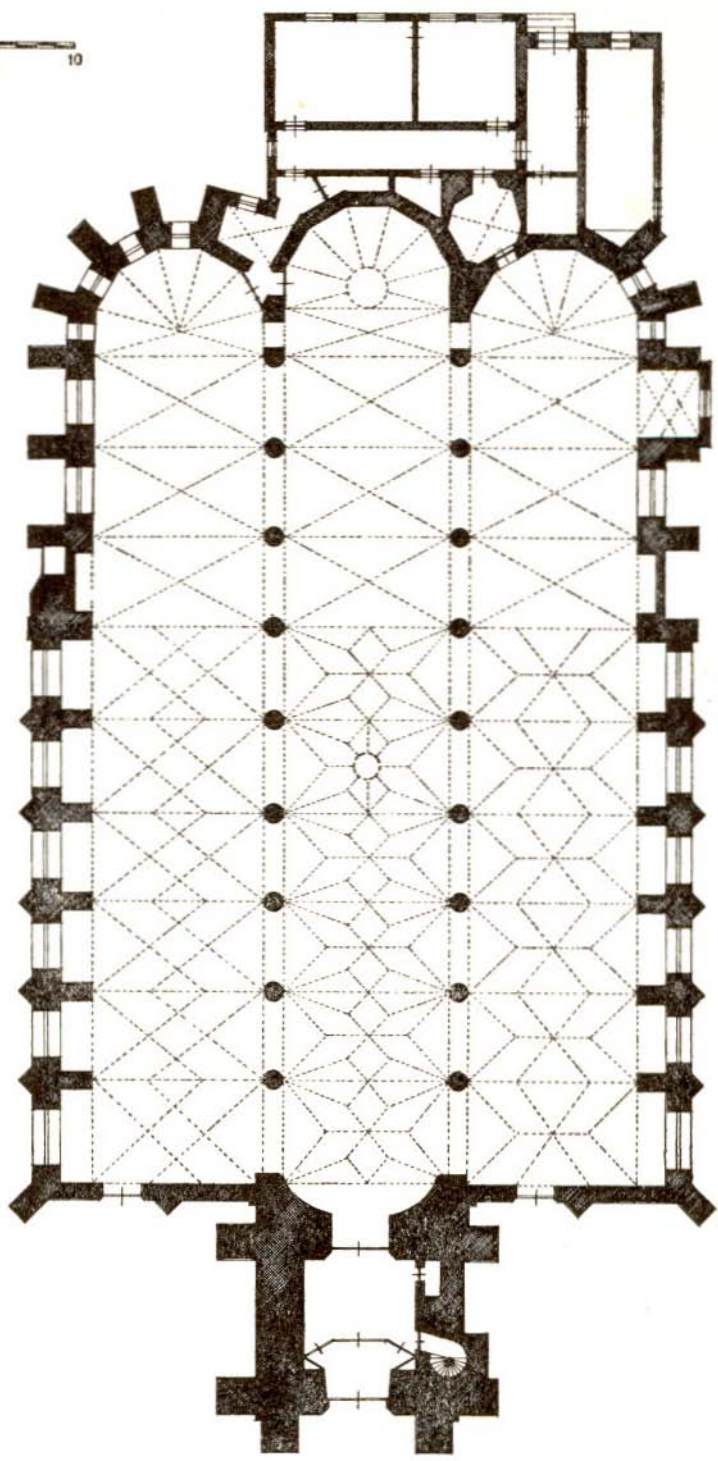
Nu de opening van het schooljaar ons weer tezamen brengt in de Martinuskerk gaat die heerlijke ruimte weer de aandacht boeien en reiken wij dankbaar de hand aan hen die vijf eeuwen terug ook voor ons dit huis Gods bouwden.

Het lijkt ons daarom niet ondienstig enkele wetenswaardigheden over de Weerter parochiekerk en haar toren in ons Jaarboek te publiceren, opdat de memorie van de oud-studenten weer eens wordt opgehaald en de beelden die de studenten van nu opdoen wat meer reliëf wordt gegeven.

In het Jaarboek van 1949 verhaalden wij, hoe op 2 November van het gulden jaar 1450 Heer Jacob van Horne behouden terugkeerde van zijn pelgrimsreize naar het heilig Land - De feestelijke ontvangst, die de pelgrims uit het Maasland in Brussel ten deel viel werd in de stadsrekening van Brussel aldus genoteerd: „Den Here van Horne die uit de heilige Lande kwam met veer riddersen, 2 November geschinkt acht gelten Beaune en acht gelten Rinsch wijn”. Jammer genoeg heeft geen chroniekschrijver ons een verslag nagelaten van het welkom binnen de Weerter veste. Laat onze fantasie dus rustig spelen om het festijn en jolijt dat er was bij Jacobs onderdanen.

Het jaar was nog niet voorbij of het gewijde ridderschap van de baron ontving een wereldse glans, toen einde December van hetzelfde jaar de Duitse keizer Frederik de edele heer Jacob van Horne tot rijksgraaf creëerde, welke titel zou gelden voor heel zijn nageslacht. Dat hieruit hoge relaties ontstonden voor de Hornes, blijkt wel uit het feit, dat Jacob op 17 Mei 1451 als peter optrad van Engelbert, de oudste zoon van Jan van Nassau en dat hij bij de hoge gasten was op het fazantenfeest van Rijssel, dat Philips de Goede aanbood aan de hoogste adel uit de Bourgondische landen. De oude bucht, „de aldenborgh”

0 5 10

ST. MARTINUS KERK

op de Biest gaf nu geen stijl meer aan de grafelijke familie, zodat Jacobs eerste bemoeienis was een nieuw statig kasteel te bouwen vlak tegen de noord-wal van zijn opkomend stadje Weert. Naast de zakelijke belangstelling, die de Weerter burgers aan de dag zullen hebben gelegd voor zulk een werk dat jaren lang drukte en negotie gaf, zal er bij het gros der bevolking een zeker gevoel van jaloersheid, misschien mag men zeggen van heilige naijver ontstaan zijn, om ook wat meer stijl te geven aan hun pleinen en straten. Heel sterk zal dit hebben gesproken bij hen, die als vertegenwoordigers van het wollen ambacht (de wevers) zakenreizen moesten maken naar Antwerpen en den Bosch, waar te midden van rijke gildehuizen de kathedralen met hun rijzige torens de reizigers tot bewonderend stilstaan noopten.

Men zou mij in deze van al te grote fantasie kunnen beschuldigen, ware het niet dat onderstaand stuk uit het archief van het St. Servaaskapittel te Maastricht een reële basis had gegeven voor bovengenoemde veronderstelling.

DE REPARATIONE ECCLESIAE WERTHENSIS.

Wir scholtit, schepenen, burgemeysteren, kirchmeysteren inde gansche gemeynte van Overweert kennen mits desen oepenen brieve vur ons inde onse naecomelingen, as dair der hogegeboerene inde moegende onse genedige lieve heere greve te Huerne, heere tot Altena etc., als greve van Hoerne, inde die Eerweerde Heeren deecken inde capittel der kercken des gueden Sinte Servaes binnen Triecht die thiende onser parochien van Overweert vurschreven tsaementlijcken, behalffven des pastoirs deyl hebben inde bueren, daervan sij gehalden sijn den boitge off dat schip der kercken van Weert vurschreven te halden inde all nae der aldergewoonte inde herkomen, ende soo wyr nu eene nieuwen bouwe aen derselver onser kercken koir, buten versueck aen onsen genedigen inde lieven heeren vurschreven gedaen, nae ons selves guetduncken bestanden inde gemaect hebben, dairmit wyr derselver onsser kercken koir wyder gemaect hebben dan se van alst geweest is, dairtou ons onse genedige lieven heere ulloft inde gonst uyt rechter deughden ende van gratien gedaen heeft, inde desgelyx die Eerweerde Heeren deken inde capittel van Sinte Servaes vurschreven eene somme van 50 grypen Trichter payen eens te talen hebben gegeven, welcke 50 grypen wyr overmits Gerardus van Eyck, rentmeyster indertyt des lants van Huerne wael getaelt ontfangen hebben, dessen wyr onsen genedigen lieven heeren vurschreven seer dienstlich ende vruntlich dancken, bekennen daerby ende geloeven in gueder truwen wyr scholtit, schepenen inde burgemeysteren, kirchmeysteren inde gansche gemeynte vurschreven vur ons inde onse naecomelingen, as ons deser gyfften inde gonsten wille die vurschreven Heeren deken inde capittel in toecomenden tyden niet hooger off vurder te besweren off te vorderen, dan sy doch tot den boitge oft schip der kercke vurschreven van rechtswegen gehalden inde schuldigh sijn, wabij niemant, noch die vurschreven Heeren, noch wyr aen onsen rechten bij deser gyfften oft quitantiën verkurt en werden, alle in-

dragth inde argelist uytgescheyden. In oirkonde der waerheyt hebben wyr borgemeysteren, kirchmeysteren, inde gansche gemeynthe vurschreven, onse scholtit ende schepenen vurschreven hunne zegele vur ons inde onse naecomelingen aen diesen oepenen brieve willen hangen, dat ick Leonart Ingenhaghe indertyt scholtit mijn zegel, ind wyr Johan van Loecken, Rutger Geroncks, Daniel van Aelst, Johan Reinars, Johan Coelen, Lambrecht van den Winckel inde Johan Karys, schepenen tertyt van Oeverweert vurschreven, ter bede ende te versuecke der Burgemeysteren, kirchmeysteren inde ganscher gemeynthe vurschreven garne gedaen, inde onse scheffendoms segel aen diesen brieff gehangen int jaer ons Heeren 1456 op sinte Luciendagh virginis. Ende waeren aen diesen brieff hangende 2 diverse zegels van gruen was. (onderstont:) gecollationeert dese copie met den origineelen brieff op franchijn geschreven ende bevestight met 2 uyt-hangende gruen segels is bevonden bij mij Henrick Lenssens openbaer notaris in den Raede van Brabant geadmitteert ende tot Maestricht residerende van woerde te woerde accorderende, in teycken der waerheyt hebbe dese ondertekent (was getekend:) H. Lenssens notarius.

Dit diploma kan in zijn geheel een weldoende afwisseling vormen in een Nederlandse les, voor mijn betoog wens ik alleen de aandacht te vestigen op de datum St. Lucia-dag 13 December 1456 en op de zelfbewuste uitlating: ende so wyr nu eene nieuwen bouwe aen derselver onser kerckenkoir. . . . nae ons selves guetduncke bestanden ende gemaect hebben”.

Verbinden wij deze tekst met de woorden, gebeiteld in granieten steen die wij vinden ingemetseld in de Zuider-muur

„In het gulden jaar van vijftien honderd
is broke dy alde kerck u niet 'n wondert
en op avent Magdaleen (21 Juli 1500)
is gelacht dy ierste steen”,

dan is de questie omtrent de bouwperiode van onze kerk opgelost. Hierdoor is dan tevens verklaard het opvallend verschil van bouwtechnische aard tussen het koorgedeelte en de rest van de kerk. Let bijv. op het verschil in de plaatsing van de steunberen: in het oudste gedeelte buiten, in het latere gedeelte binnen de kerk; de gewelfconstructie heeft in het koorgedeelte de meest eenvoudige vorm van een kruisgewelf, die het ene travee nog scherp afscheidt van het andere, terwijl het nieuwere gedeelte een ingewikkelde ribbenconstructie vertoont, die het ene travee ongemerkt laat overvloeien in het andere, zodat de suggestie ontstaat van één samenhangend plafond (vooral in het middenschip). Bezien wij de pijlers iets nauwkeuriger dan valt ook daar het primitieve van de eerste periode duidelijk op.

Wanneer wij de vraag stellen: in welke stijl is onze kerk gebouwd? Dan moet het antwoord luiden: in de laat-gotische stijl met het bijzondere type van een hallenkerk. Deze bouwwijze heeft blijkbaar het eerst toepassing gevonden in de

oostelijke helft van ons land onder invloed van de Duitse gothiek. In tegenstelling met de Franse gothiek openbaart zich hier een streven naar grote breedteontwikkeling - het gewelf dat in de Franse gothiek zich verliest in de hoogte, en zo het schip smal doet lijken, wordt bij de Duitse gothiek laag gestoken, waarbij de zijbeuken zeer breed worden uitgezet met eenzelfde hoogte en in onze kerk zelfs met dezelfde breedte, zodat het als het ware drie naast elkaar gebouwde kerken zijn. Treedt men een Franse kathedraal binnen dan worden wij opgetild door de verticale beweging van pijlers en gewelven, in een snelle rythmische beweging gewend naar het koor; in de Duitse gothiek, en heel bijzonder in onze St. Martinus, vertraagt deze beweging tot een statische gang, de ruimten van midden- en zijbeuken vloeien ineen, er ontstaat een horizontaal gerichte ruimtevorm, die zonder uitgesproken beweging zich naar alle zijden in eenzelfde rustig tempo uitbreidt.

De gewelfconstructie - heel bijzonder in het middenschip - draagt eveneens het hare bij tot deze suggestie. Men voelt het beschermende plafond boven zich. Wegens de grote hoogte van de zijbeuken is de kans gegeven voor enorme vensters. De gebrandschilderde vensters dateren van het einde van de vorige en het begin van deze eeuw en de ontwerpers hebben klaarblijkelijk geen gevoel gehad voor de ruimtelijke beweging van de architectuur.

In 1566 ging helaas de beeldenstorm niet aan onze kerk voorbij. Dat zelfs de altaren niet ontzien werden, blijkt hieruit dat op 1 Juni 1567 de nieuwe altaren die de Heer van Horne had doen vervaardigen in zijn tegenwoordigheid werden ingewijd. Het drieluik dat wij bij het binnenkomen in de kerk rechts van ons zien is het retabel van het hoofdaltaar geweest en dateert waarschijnlijk uit het laatst van de 16e eeuw. Het middenpaneel stelt voor de verrijzenis van Christus, terwijl de zijluiken de graflegging van Christus en Zijn verschijning aan Maria Magdalena voorstellen. Dit kostbaar doek wordt wel toegeschreven aan Abraham Bloemaert 1564—1657 - die lange tijd in 's Hertogenbosch werkte.

In het begin van de 18e eeuw bleek het hoofdaltaar niet meer in de smaak te vallen, zodat de bisschop van Roermond op 77-jarige leeftijd zelf op vernieuwing aandrong.

Wij achten het de moeite waard het bisschoppelijk schrijven dat hiertoe werd uitgevaardigd in zijn geheel te laten volgen:

Franciscus Ludovicus bisschop van Roermond aen alle die dese sullen zien oft hooren lesen salicheyt in den Heer.

Terwijlent wij altoos met besonder genoegen hebben betracht het voortreffelijck gebouw der parochieale kerk van St. Maarten tot Weerdt, als sijnde uitmuntelijck eene der allerschoonste van geheel ons bisdom, soo hebben wij soo in onze visitatiën als andersints tot Weerdt wesende den Eerw. Heere Pastoor en kerkmeesters altijdt soeken te bewegen tot het doen stellen van eenen nieuwen hoo- gen autaer, gelijk alsulck schoon Godtshuijs vereyscht, ende aldaer nu tot d'eere

Gods soo langen tijdt nootsakelijk is geweest. Echter het cleijne inkomen en weynige middelen der selve kercke sulx permitteerende, is het bij den rechter autaeer gebleven, tot dat op onse soo dikwijls herhaelde vermaeningen, de voor-seijde Heer pastoor ende kerkmeesters te rade zijn gegaen bij den vermaerden architecte Kerrixs tot Antwerpen woonende, welcken naer de proportie en groote der kercke eene afbeelding van den altaer gemaakt hebbende is deselve door eeniegelijck sulx verstaende ten hoogsten goedgekeurd, ende hebben wij onse toestemming op de requeste aen ons daerover gepresenteert oock gaerne daerbijgevoeght. Maer ter oorsaeke dat alsucken nieuwen altaer soude wel moeten kosten 3200 gulden brab. soo is, dat aenmerkende den slechten staet der kerkelijke revenues sulx niet en kan worden te werk gesteld, nochte dat verthoonders met den voornoemden Kerrixs over het maecken van den altaer in onderhandelingen cunnen treden. Wij tot meerdere eere Gods hebben goedgevonden deselve te authoriseeren om aenvankelijk door eene collecte soo in de parochie van Weert, als buyten aelmoesen te vragen, eenen offerblok in de kerck te stellen ende daerenboven om bij requeste te versoeken de mildheid van zijne Excellentie den Heere prinse van Chimay grondheer van Weert ende het edel Capittel van St. Servaes, als bezitters der groote tienden der voorschreven parochie, tot sulck een godvruchtig werk te kunnen vervoorderen.

Aldus gedaen tot Ruremonde den 16 September 1739.

Was getekend: Frans Lud. bisschop van Ruremonde onderstond: L. Mooren, secretaris.

Een halve eeuw verging en ook de waardering voor dit kunstwerk veranderde, zodat dit barok-altaar in 1790 naar het linkerkoor verhuisde, terwijl voor het hoofdaltaar het tegenwoordige altaar met versiering door de Italianen Moretti en Spinetti in neo-classieke stijl werd ontworpen. De beelden van de kruisgroep zijn van Moretti, de kerkvaders Ambrosius en Gregorius van Baur uit Roermond, terwijl Augustinus en Hieronymus alsmede de Weerter Martelaren van Gorcum later zijn vervaardigd door van der Nies uit Antwerpen. Tegen het plafond leest men het chronicum:

Uni Deo in Salutem Belgii Wertha exstruit hoc altare.

Van het barok-altaar in het linker-koor bleef een kleine rest behouden. Het O. L. Vrouw altaar, dat eveneens in barok-stijl was gebouwd met als middenstuk het grote doek (op het ogenblik boven de voorste biechtstoel) geschilderd door Jan v. Aerde, voorstellende de geboorte van Christus, heeft moeten plaats maken voor een Maria-altaar in neo-gothische stijl van de hand van beeldhouwer Jos Thissen uit Roermond.

Het kleine zijkapelletje het z.g. Gravenkoortje werd in 1885 gerestaureerd en gewijd aan de twee Weerter Martelaren van Gorcum. Op 9 Augustus werden met grote plechtigheid in aanwezigheid van Mgr. Boermans de twee beelden vanaf

het Franciscaner-klooster naar de St. Martinus gebracht om de kerkgangers blijvend te herinneren aan hun roemrijke heiligen.

Vlak bij deze kapel ziet men een beeld van St. Sebastianus dat men als een meesterstuk van classieke schoonheid mag beschouwen.

Voor het hoofdaltaar ligt begraven Philips van Montmorency, graaf van Horne, Heer van Weert, in de vaderlandse geschiedenis meer bekend onder de naam „Graaf van Hoorne”, met graaf Lamoraal van Egmont 5 Juni 1568 op last van de hertog van Alva te Brussel onthoofd. In 1841 is op dit graf een zwart marmeren zerk geplaatst, waarop de wapens van Horne en Montmerency in wit marmer zijn aangebracht.

De grote apostelbeelden langs de zijmuren en de beelden bij de biechtstoelen, voorstellende Petrus en Maria Magdalena, David en Maria van Egypte, dateren uit de veertiger jaren van de vorige eeuw en zijn gebeeldhouwd door de gebroeders Jan-Baptist en Pieter Joseph de Cuyper uit Antwerpen.

Bijzondere aandacht vraagt het kleine Maria-beeldje in de rechter zijbeuk, van oudsher vereerd als O. L. Vrouw van Bijstand. Het doet sterk denken aan het beeldje van O. L. Vrouw in 't Zand. De ex-voto's roepen pelgrimstochten in onze herinnering. Reeds in het begin van de 15e eeuw wordt melding gemaakt van de broederschap ter ere van O. L. Vrouw, waarvan de Heren van Horne lid waren. In 1929 werd, dank zij de bemoeienissen van kapelaan Jos Poels dit beeldje gekroond en in zijn oude luister hersteld.

Boven de balustrade, die de gothische doopvont afzondert lezen wij onder het wapenschild van Jan de Croon, een Weertenaar, die in krijgsvanturen zich grote roem en naam verwierf, en die waarschijnlijk zich hier een milde schenker toonde, een latijns opschrift hetwelk vrij vertaald luidt:

De zeer beroemde Heer Johan vrijbaron van der Croon, Heer van Sahorza en Tashof, ridder van het allerheiligste graf van onze Zaligmaker, raad van zijne majesteit de roomse keizer, krijgshaftig veldheer, overste van de lijfwacht, opperbevelhebber van het voetvolk, commandant der drie Praagse steden, en ondercommandant van het leger in Bohemen, zijne echtgenote Vrijbaronesse van der Croon enz. uit het geslacht der Birnbrachsen

Voor wij de kerk verlaten slaan wij nog een blik op het grote orgel in moderne stijl, dat in de 30er jaren van onze eeuw door de Weerter orgelbouwer, de firma Vermeulen werd geconstrueerd.

Bij het uitgaan vragen de prachtige deuren nog even onze aandacht en het renaissance Martinus-beeld boven de in stijl gehouden ingang.

Vervolgens steken wij de straat over en gaan langs de zijgevel van het stadhuis om enige afstand te nemen en dan onze ogen te laten gaan langs de monumentale toren die juist door de mergellagen tussen de baksteen een robuustheid krijgt, waardoor van de slankheid iets verloren gaat. Volgens mijn mening heeft de oude toren wiens hoogte niet veel minder was dan hij op het ogenblik is, volkomen gepast in het oude stadsbeeld. Was hij toen hoger opgetrokken,

dan was de architectonische schoonheid van het oude stadje volkomen verstoord geworden.

Dat er op het einde van de vorige eeuw een drang ontstond om hem hoger op te voeren is te begrijpen, het stadje begon zich buiten de wallen uit te zetten. In „Het Kanton Weert” van 14 Mei 1887 vinden wij dit feit als volgt aangekondigd:

„De droom der Weertenaren zal dan werkelijkheid worden, want reeds jaren en jaren sprak men van een verhoging van onze kerktoren, maar het waren vogels in de lucht, totdat wij Zondag j.l. de blijde tijding vernamen van onze Hoogeerw. Heer Deken zelf. Maandagmorgen werden dan ook na een plechtig H. Misoffer werkelijk aanstalten gemaakt om met de afbreking te beginnen; heden Zaterdag is men reeds zover daarmede gevorderd, dat binnenkort het werk van opbouw begint”.

Ziehier wat onze toren is en wat hij worden zal:

Het bestaande metselwerk heeft thans een hoogte van ruim 30 meter, terwijl de spits met kruis en haan een hoogte bereikt van 18 meter; bij dit metselwerk wordt nu nog ruim 17 meter bijgevoegd, zodat de muren zo hoog worden als de nu bestaande toren; op dit ongeveer 47 meter hoge muurwerk zal een spits verrijzen van ruim 40 meter, terwijl op deze spits een kruis komt van ongeveer 9 meter!”

In de nacht van 13 op 14 November 1940 rukte een stormvloed deze spits van zijn stenen voetstuk en sindsdien wachten wij met verlangen naar een schoon herstel hiervan.

Wanneer wij ons nog een ogenblik bezinnen op onze hernieuwde kennismaking met onze parochiekerk en haar toren, dan moeten wij in eerbiedige bewondering staan voor hetgeen de Weertenaren in het z.g. herfsttij der middeleeuwen hebben gepresteerd, en ik kan het hun niet euvel duiden dat zij 't in het diploma aan het St. Servaas kapittel zo zelfbewust hebben gezegd „nae ons selves guetduncke bestanden ende gemaect hebben”.

Naast de goede wil brachten zij ook de energie op om zulk een monument te stichten, ons nog ten gerieve. Gelukkig zijn de volgende geslachten, het ene meer het andere minder, zich van deze waarheid bewust gebleven; ook wij moeten ons gelukkig prijzen, dat wij een dergelijke traditie mogen verder geven.

Gegeven in 't jair ons Hern duisent vifhondert drei und tseventich, opten sevenden dach Martii.

Uit bevel obgemelter lantschepen:
Jo. Fronhoven.

Naar een afschrift in Civiele processen Hof van Gelderland 1573.
J. S. v. V.

Bijdrage tot de bouwgeschiedenis der parochiekerk van Weert.

Het Rijksarchief te Maastricht bewaart eene groote verzameling afschriften van stukken, die het voormalig Kapittel van St. Servaas betreffen. Ze werd door de kanunniken Brands en Pluegmaekers in de 18^e eeuw onder den naam van *Varia* aangelegd en bestond oorspronkelijk uit 10 zware deelen in folio. Deel I en IV zijn thans niet meer aanwezig. In deel IX troffen wij blz. 793—794 het afschrift aan van eene oorkonde, die van belang is voor de bouwgeschiedenis der parochiekerk van Weert. Volgens dat stuk hadden de ingezetenen een nieuw en ruimer koor aan hunne kerk gebouwd en hadden deken en kapittel van Sint Servaas eene som gelds daartoe bijgedragen. De ingezetenen verklaren nu, dat uit die schenking geen meerdere verplichtingen zullen voortvloeien voor deken en kapittel, die met den graaf van Horn als tiendeheffers alleen het schip der kerk moesten onderhouden.

Die verklaring dagteekent van 13 December 1456 en men kan dus aannemen, dat kort vóór dien tijd de vernieuwing van het koor heeft plaats gehad.

W. G.

De reparatione ecclesiae Werthensis (1).

Wir scholtit, schepenen, burgemeysteren, kirchmeysteren inde gansche gemeynte van Overweert kennen mits desen openen brieve vur ons inde onse naecomelingen, as dair der hogegeboerenē inde moegende onse genedige lieve heere greve te Huerne, heere tot Altena etc., als greve van Horne, inde die eerweerde heeren deecken inde capittel der kercken des gueden Sinte Servaes binnen Trecht die thiende onser parochien van Overweert vurschreven tsaementlijcken, behalffen des pastoirs deyl, hebben inde bueren, daarvan sij gehalden sijn den boitge off dat schip der kercken van Weert vurschreven te halden inde all nae der aldergewoonte inde herkomen, ende soo wyr nu eenen nieuwen bouwe aen derselver onser kercken koir, buten versueck aen onsen genedigen inde lieven heeren vurschreven gedaen, nae

ons selves guetduncken bestanden inde gemaect hebben, dairmit wyr derselver onser kercken koir wyder gemaect hebben dan se van alst geweest is, dairtou ons onse genedige lieven heere ulloft inde gonst uyt rechter deughden ende van gratien gedaen heeft, inde desgelyx die eerweerde heeren deken inde capittel van Sinte Servaes vurschreven eene somme van 50 grypen Trichter payen eens te talen hebben gegeven, welcke 50 grypen wyr overmits Gerardus van Eyck, rentmeyster indertyt des lants van Huerne wael getaelt ontfangen hebben, dessen wyr onsen genedigen lieven heeren vurschreven seer dienstlich ende vruntlich dancken, bekennen daerby ende geloeven in gueder truwen wyr scholtit, schepenen inde burgemeysteren, kirchmeysteren inde gansche gemeynte vurschreven vur ons inde onse naecomelingen, as ons (2) deser gyfften inde gonsten wille die vurschreven heeren deken inde capittel in toecomenden tyden niet hooger off vurder te besweren off te vorderen, dan sy doch tot den boitge oft schip der kercke vurschreven van rechtswegen gehalden inde schuldigh sijn, wabij niemant, noch die vurschreven heeren, noch wyr aen onsen rechten bij deser gyfften oft quitantien verkurt en werden, alle indraght inde argelist uytgescheyden. In oirkonde der waerheyt hebben wyr borgemeysteren, kirchmeysteren, inde gansche gemeynte vurschreven, onse scholtit ende schepenen vurschrevenen hunne zegele vur ons inde onse naecomelingen aen diesen oepene brieve willen hangen, dat ick Leonart Ingenhaghe indertyt scholtit mijn zegel, ind wyr Johan van Loecken, Rutger Geroncks, Daniel van Aelst, Johan Reinars, Johan Coelen, Lambrecht van den Winkel inde Johan Karys, schepenen tertyt van Oeverweert vurschreven, ter bede inde te versuecke der burgemeysteren, kirchmeysteren inde ganscher gemeynte vurschreven gerne gedaen, inde onse scheffendoms segel aen diesen brieff gehangen int jaer ons Heeren 1456 op sinte Luciendagh virginis. Ende waeren aen diesen brieff hangende 2 diverse zegels van gruen was. (Onderstont :) gecollationeert dese copie met den origineelen brieff op franchijn geschreven ende bevestight met 2 uythangende gruen segels is bevonden bij mij Henrick Lenssens openbaer notaris in den Raede van Brabant geadmitteert ende tot Maestricht residerende van woerde te woerde accorderende, in teycken der waerheyt hebbe dese ondertekent (was getekent:) H. Lenssens notarius.

(1) Over het herstellen der kerk van Weert.

(2) Zou „ons” geene verschrijving zijn voor „om”?